

Magisk

#1 Juni 2010

Et magasin om "Magiske
og verdifulle opplevelser
i nordtrøndersk natur"

Undring i naturen

Å friste barna ut på tur

Rebella Hex

Vil hjelpe fjellreven

Eventyret, barna og naturarven

DETTE NYE MAGASINET er et resultat av prosjektet “Naturarven som verdiskaper” i Nord-Trøndelag, og det har eventyrskikkelsen Rebella Hex som blikkfang. Eventyr, sagn og fortellinger har alltid vært en kanal mot barn og unge, og dette er årsaken til at hekse fra Børgefjell Nasjonalpark er en del av denne satsinga.

Gjennom generasjoner har vi alle lyttet og sikkert lært – om bjørnens påståtte dumskap, revens listige lureri og gråbeinens ofte grusomme grådighet. I sporene til Askeladden fikk vi tidlig kjenne pust fra skog, fjell og vidde. Og på nordmannens vis skapte turer med foreldre og besteforeldre en livslang draging mot barndommens Soria Moria og alt dette hemmelige skjult bak et berg i det blå.

I dag er dette en arv og en mystikk som færre og færre unge får ta del i. En stadig mindre del av norsk barndom går med til å ferdes ute i fri natur – på jakt etter den undring som et harespor, myrer med bugnende bær, vaket av en storørret eller glimtet av ei majestetisk gullkrone kan skape i unge sinn.

Myndighetene vil at “Naturarven som verdiskaper” skal hegne om slike verdier, og med Rebella Hex er det skapt en ny kanal mot norske barn. Rockehexa fra Børgefjell har ei gaupe som sin katt, en utrydningstruet fjellrev er

hennes beste venninne – og i lynende kappflukt over Børgefjell må selv den raskeste jaktfalk gi opp for kosteskaptets uslåelige krefter.

HVOR FORT FLYR SÅ EN JAKTFALK, vil noen kunne spørre? Og finnes det ikke også en annen falk, som evner å fly vesentlig raskere enn den alt nevnte “rypefalken”? Det er slike spørsmål det smått om senn kan bli kunnskap av – undring, innsikt og etter hvert en følt draging mot nasjonalfjellenes helsebringende og mystiske kraft.

“**MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER** i nordtrøndersk natur” (MOVINN) er det lokale navnet på “Naturarven som verdiskaper” i vårt fylke. Dette magasinet gir deg et blikk inn i en annerledes måte å betrakte, formidle og utnytte den nordtrønderske naturarven på.

Med dette vil vi ønske deg og dine velkommen inn i våre magiske landskap!

Turid Bredesen
Namsskogan Familiepark

Bente Estil
Lierne Nasjonalparksenter

Odd Mikkelsen
Destinasjon Dærga/Visit Børgefjell

REBELLA HEX
SPILLES AV MILDRI RYAN.
FOTO: IDA BJØRVIK

Mikkelita Fjellrev spør:

Vi fjellrever er rovdyr. Kjenner du til ett eller flere dyr som vi bruker å fange og spise?
(Se svaret på www.rebellahex.no)

Magiske

og verdifulle opplevelser
i nordtrøndersk natur

NATUREN OG KULTURLANDSKAPET er Norges viktigste reisemål. "Opplevelser" er en næring i sterk vekst og sysselsetter i dag flere mennesker enn eksempelvis landbruket i Norge. Tross dette har våre politikere i liten grad tatt natur og kultur i bruk for å skape vekst og utvikling i våre lokalsamfunn.

Myndighetene vil av den grunn legge til rette for at flere skal kunne tjene penger på kreativ og miljøriktig bruk av eksempelvis Børgefjell, Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker. I tillegg vektlegger "Naturarven som verdiskaper" de sosiale, kulturelle og miljømessige verdiene et lokalmiljø kan høste gjennom nettverk, fellesskap og nyskapende samhandling.

"Naturarven som verdiskaper" er et samarbeid mellom Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Direktoratet for Naturforvaltning står ansvarlig for gjennomføringa. Nord-Trøndelag har ett av ti godkjente hovedprosjekt, som så langt berører kommunene Røyrvik, Lierne, Namsskogan, Snåsa og Verdal.

Programmet er femårig og skal vare ut 2013.

I 2009 bevilget departementene ti millioner kroner til programmet, mens beløpet økte til 25 millioner kroner i år. Lokalt støttes satsinga økonomisk av Nord-Trøndelag Fylkeskommune, Fylkesmannen, Innovasjon Norge og av flere kommuner. Aino Holst Oksdøl hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag er hovedprosjektleder og samarbeider med prosjektlederne i 4 delprosjekt.

Dette magasinet retter fokus mot Børgefjell, den utrydningstruede fjellreven og samarbeidet mellom Lierne Nasjonalparksenter og Namsskogan Familiepark, samt med Børgefjellsenteret og Destinasjon Dærga i Røyrvik. I tillegg deltar følgende aktører i det nordtrønderske hovedprosjektet:

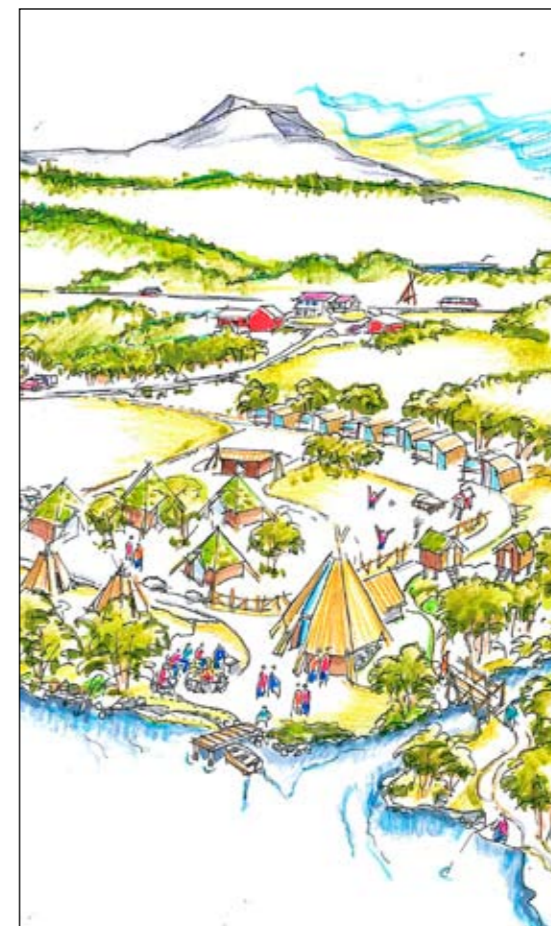
BIRDWATCHING TRONDHEIMSFJORD
Fuglekikking som aktivitet har eksplodert i Europa, USA og Japan. Eksempelvis er området Las Marismas sør i Spania en kjent og valfartet destinasjon. I regi av "Naturarven som verdiskaper" arbeides det nå med å utvikle

Trondheimsfjordens våtmarker til Norges første bastion for birdwatching.

Et av de potensielt viktige markedene er England med sine 1,3 millioner registrerte fuglekikkere og ytterligere sju millioner som regelmessig ser på fugl. Til sammenligning kalkuleres det i USA med 70 millioner fuglekikkere.

Flere lokaliteter rundt Trondheimsfjorden betraktes som unike og omfattes av den internasjonale Ramsarkonvensjonens vern av våtmarker. I regi av "Naturarven som verdiskaper" har man så langt prioritert bygging av installasjoner som fugletårn, fotoskjul og informasjonsplakater. Utdanning av guider, markeds- og salgsutvikling er andre viktige oppgaver. Prosjektets kontaktperson er Paul Sverre Røe ved Proneo i Verdal.

SØRSAMISK KULTUR OG TRADISJON
I Snåsa arbeider Wilks design med å utvikle flere opplevelser med formidling av sørsamisk kultur og tradisjon. Samenes kultur er også basis for etableringa av Destinasjon Dærga på Bjørkmoen gård i Røyrvik kommune. Destinasjon Dærga, her tegnet av arkitekt Roy Blom, åpner i 2011.

DOBBELTBEEKASIN
I SPILL
FOTO: KJARTAN TRANA

Mikkelita Fjellrev spør:

Vet du hvilken farge vi fjellrever har om vinteren? Og vet du hvorfor vi skifter fra sommer- til vinterpels?
(Se svaret på www.rebellahex.no)

Rebella Hex til folk i fjellet:

Ikke legg igjen matpakka di! Hjelp oss å hjelpe fjellreven!

FJELLREVEN ER KРИTISK TRUET.
FOTO: KJARTAN TRANA

RØDREVEN KONKURRERER med den kritisk truede fjellreven. Nå konstaterer forskere ved Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) at vi mennesker bidrar til at rødreven kommer lenger inn i fjellet. Med hyttebygging opp mot tregrensa og fugl som dør i møte med kraftledninger, bidrar vi direkte og indirekte til å gi rødreven tilgang på mer mat i fjellet. Fordi den er større og sterkere jager den fjellreven bort fra områder med mye mat.

Økt konkurranse med rødrev presser fjellreven opp i de mest næringsfattige områdene i høyfjellet. Rødreven overtar hi i de mer næringsrike områdene ned mot skoggrensa. Klimaendringer bidrar til dette, men mye tyder altså også på at vi mennesker på ulike måter bidrar til å trekke rødreven lenger inn mot fjellrens leveområder.

Fjellrens fortrinn er at den klarer seg med lite mat. Når vi øker tilgangen på mat blir det plass til rødreven i fjellet også.

“Jegere, fiskere og folk fleste må ta hånd om alt rødreven liker, når vi ferdes opp mot fjellrens

leveområder. Slakteavfall og fiskeslo bør graves ned, man bør ikke kaste matavfall utenfor hytta og heller ikke gi bort matpakka si.” Det sier forsker Nina E. Eide ved NINA – og hun får støtte fra selveste Rebella Hex, som har observert det samme på sine mange turer med kosteskiftet. Både forskeren og hekse ber derfor alle lærere og voksne fortelle barna i Nord-Trøndelag om hvordan vi alle kan hjelpe til med å redde fjellreven.

FJELLREVEN – som du faktisk også kan se i Namsskogan Familiepark – har forekommet spredt i flere fjellområder. I Sør-Norge har flere delbestander dødd ut. Men i Børgefjell Nasjonalpark – der Rebella bor – har bestanden av fjellrev klart seg relativt godt, sammenliknet med andre områder.

Børgefjell var Norges andre nasjonalpark, ved opprettelsen i 1963. Lierne og Blåfjella-Skjækerfjella fikk status som nasjonalparker først i 2004. Det er påvist yngleplasser for fjellrev også i disse nye nasjonalparkene, som sammen med Børgefjell danner et belte av store, sammenhengende naturområder med eventyrlig villmark.

Forsker Nina E. Eide forteller at det opprinnelig var pelsjakt som reduserte den skandinaviske fjellrev bestanden sterkt ved begynnelsen av 1900-tallet. Siden fortsatte nedgangen, til tross for at arten ble fredet så tidlig som i 1930. Årsakene er mange og sammensatte:

“**MENNESKELIG PÅVIRKNING** i og på landskap, økt konkurranse med rødrev samt at rømt farmrev har blandet seg med fjellrev. En annen og viktig årsak er redusert tilgang på mus og særlig lemen. De typiske svingningene i smågnagersyklusene har uteblitt i flere fjellområder de siste årene. Endringene kan ha sammenheng med varmere klima. Det påvirker trolig både antall fjellrev som blir født og overlevelsen til både valper og voksne. Forskning i Sverige viser at foring – bl.a. med foringsautomater – kan gi økt overlevelse og dermed bedre vilkår for yngling”, sier Eide, og legger til at foring av fjellrev nå forsøkes flere steder i Norge også.

Bestanden av fjellrev i Norge er nå så liten at arten neppe kan overleve på lang sikt uten spesielle tiltak. Forskere fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) har lyktes med å få fjellreven til å yngle i fangenskap. Det skjer i kunstige hi på en avlsstasjon på Seterfjellet, nært Oppdal. Tanken er å styrke eksisterende bestander og å reetablere nye bestander i de gamle leveområdene. Fra 2006 er det satt ut mange fjellrevvalper på Finse, Dovrefjell, Sylane og Junkeren. Prosjektet startet med å fange inn fjellrev og avlsstasjonen representerer alle delbestandene i Norge og Sverige, med bl.a. fjellrev fra Børgefjell.

“Fjellreven i Børgefjell Nasjonalpark har med andre ord en viktig rolle i prosessen med å redde arten fra utryddelse”, sier forsker Nina E. Eide og Rebella Hex.

Mikkelita Fjellrev spør:

Vi fjellrever er utrydningstruet. Av den grunn er vi fredet. Vet du hva det betyr å være “fredet”? Og vet du når fjellreven ble fredet i Norge? (Se svaret på www.rebellahex.no)

Episode 3

MESTER BØRGES HJERTE

Av Tormod Aune

Regi Erlend Hammer Hanssen

Magisk

Velkommen til

Rebella Hex 2010

DET ER MED STOR GLEDE Namsskogan Familiepark ønsker velkommen til tredje episode i historien om Rebella Hex fra Børgefjell Nasjonalpark. Forestillinga er spekket med drivende rock'n roll, splitter nye tryllenummer og gøy galenskap!

Rebella Hex har en stor drøm om å bli rockestjerne. Men først er hun nødt til å lede opprøret mot den onde herskeren i fjellet, Mester Børge – en slu gammel heksemester og trollmann.

DEN LITT MERKELIGE Kalle Konduktør – som blir synsk når han ser i den sjuende kula – skal hjelpe Rebella. Men Mester Børge har klart å fange både Kalle og Mikkelita Fjellrev. Fangene er ført til trollkvinnen Tante Tarva, som i dypeste hemmelighet koker serumet “glømsel, glømsel”. Med bare dråper av denne drikken på leppene kan ingen huske livet, magien og skjønnheten i Børgefjell – den gode tiden før Mester Børge tok makta og la sine sorte skyer over fjellheimen.

NAMSSKOGAN FAMILIEPARK er inne i en spennende utviklingsperiode. I 2009 satte vi publi-

kumsrekord med mer enn 55.000 besøkende. Vi arbeider målrettet for å gi våre gjester et stadig bredere aktivitets- og opplevelsestilbud. Med Rebella Hex ser vi at flere enn før er villig til å kjøre langt for å komme til familieparken. Både små og store vil se hvordan det går med Rebella, gaupa Lara og Mikkelita Fjellrev.

Langveisefarende gjester ønsker “pakker” av også andre opplevelser i samme region. “Naturarven som verdiskaper” skal bidra til å utvikle opplevelsesnæringene i Nord-Trøndelag, og Rebella Hex er et eksempel på at bare fantasien setter grenser.

VI ØNSKER DEG VELKOMMEN til nok en uforglemmelig time med mystikk, magi og rungende latter. Alt sammen tuftet på naturen som Trøndelags utømmelig kilde til glede, helse, samhold og identitet.

Med vennlig hilsen

Turid Bredesen
Daglig leder Namsskogan Familiepark

ARNHILD JORDET HAR
TEGNET REBELLA HEX
OG ILLUSTRERT ÅRETS
PLAKAT.

REGI: ERLEND HAMMER HANSSEN **FORFATTER:** TORMOD AUNE **MUSIKK:** TORMOD AUNE, TERJE TRANAAS, ARNT EGIL RAANES
REBELLA HEX: MILDRI RYAN **MIKKELITA FJELLREV:** MARIANNE RESSEM **LARA LYNX (GAUPE):** ANNE MARTE EGGEN **TANTE TARVA:** JANNE BRIT RUSTAD
KALLE KONDUKTØR: TORMOD AUNE **KOSTYMER:** MONICA NESTVOLD, WILKS DESIGN, METO DESIGN, SHOWDESIGN **SCENOGRAFI:** ERLEND HAGA
KOREOGRAFI/ REGIASS: KENNETH HOMSTAD **LYSDESIGN:** SUNE SCHJELDERUP **LYSAVVIKLER/INSP:** GEORG ENGA **LYD:** KARL PETTER NORDBØE
ILLUSTRASJONER: ARNHILD JORDET **MAGISK KONSULENT:** HUGO DØNJAR **ASSISTENTER/BUTIKK:** KRISTIN BREDESEN OG KARI GRØNDAL

Hovedsponsor:

Sponsorer:

Støttet av: Namsskogan kommune

Bistand fra: Nord-Trøndelag Teater

Namsskogan får Norges første

rovdyrsenter

Landets første rovdyrsenter bygges nå opp i Namsskogan Familiepark. Når også jerven etter planen er på plass sommeren 2011, vil alle de fire store skandinaviske rovdyrene – bjørn, ulv, jerv og gaupe – kunne betraktes på nært hold. Dette gir oss en unik mulighet til å undervise en rekke ulike målgrupper, sier prosjektleder Kristin Meitz Bru i Familieparken.

FOTO:
1. STIAN HOLMEN
2. JENS SØRAA
3. JENS SØRAA
4. KJARTAN TRANA

“SOM EN SMAK AV ALASKA” var blant tilbakemeldingene fra næringslivet da RovdyrCamp ble testet ut i vinter. Med vinterkald fullmåne og ulende ulver som bakgrunnskulisser, fikk en håndfull utvalgte bedriftsledere eksklusiv servering og overnatting i lavvo tett ved rovdyrene. Opplevelsen – som også omfatter besøk i bjørnehi og nattlig visitt hos gaupene – er unik i Norge. Produktet er rettet mot særlig bedrifter som ønsker det helt spesielle som en del av sine møter og seminarer.

Av andre tiltak er det et mål å utvikle ny-etablerte www.rovdyrsenter.no til landets fremste nettsted om rovdyr. Videre utvikles kurs for rovdyr guider i tett samarbeid med Lierne Nasjonalparksenter.

“MANGE TURISTER OPPLEVER eksotisk spenning ved å bli ledet gjennom områder med historier og spor etter slike dyr. For å sikre slike produkter høy kvalitet er det viktig at aktørene har oppdatert kunnskap fra bl.a. fremstående forskere. Tilbudet kan også lett tilpasses jegere,

fotoografer og “folk flest” som lever med rovdyr tett på seg”, forteller prosjektlederen. Kristin Meitz Bru nevner videre etableringa av “Rovdyrskolen” våren 2010. Tilbudet supplerer Liernes prosjektet “Å leve med rovdyr” og er gratis for alle skoleklasser og lærere i Nord-Trøndelag i to år. Et viktig mål er å bidra til at foreldre og barn kan kjenne seg trygge på tur i områder med rovdyr.

KURSENE OG MILJØET som bygges opp, skal løfte deltakerne faglig og stimulere til utvikling av gode reiselivsprodukter basert på naturopplevelser. Prosjektet er så langt finansiert med nærmere to millioner kroner over to år, med Direktoratet for Naturforvaltning, Fylkesmannen og Innovasjon Norge i spissen. Senteret skal formidle ulike syn på rovdyr, og det skal ikke ta stilling i konfliktspørsmål. Meitz Bru har derfor sikret seg et bredt spekter av rådgivere, fra bl.a. Norske Reindriftssamers Landsforbund, WWF, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Naturvernforbundet, NJF, SNO og NINA.

Mikkelita Fjellrev spør:

Vi fjellrever kan få mange valper når det er “lemenår”. Vet du hvorfor? Og vet du hva et “lemenår” er? (Se svaret på www.rebellahe.no)

Steinar Johansen og Kjartan Trana:

Indre Namdal – et El Dorado for natur*fotografer*

VED AVANSBEKKEN
I LIERNE.

FOTO: STEINAR
JOHANSEN

“**SAMARBEIDET MED NATURFOTOGRAFENE** Kjartan Trana og Steinar Johansen har gitt Lierne Nasjonalparksenter muligheter vi aldri forutså.” Det sier daglig leder ved nasjonalparksenteret, Bente Estil. “Med web og bilder av høy internasjonal kvalitet, kan vi på en helt annen og effektiv måte formidle kunnskap om “Naturarven i Nord-Trøndelag” – i prinsippet til en hel verden”, sier Estil og viser til www.nasjonalparken.no.

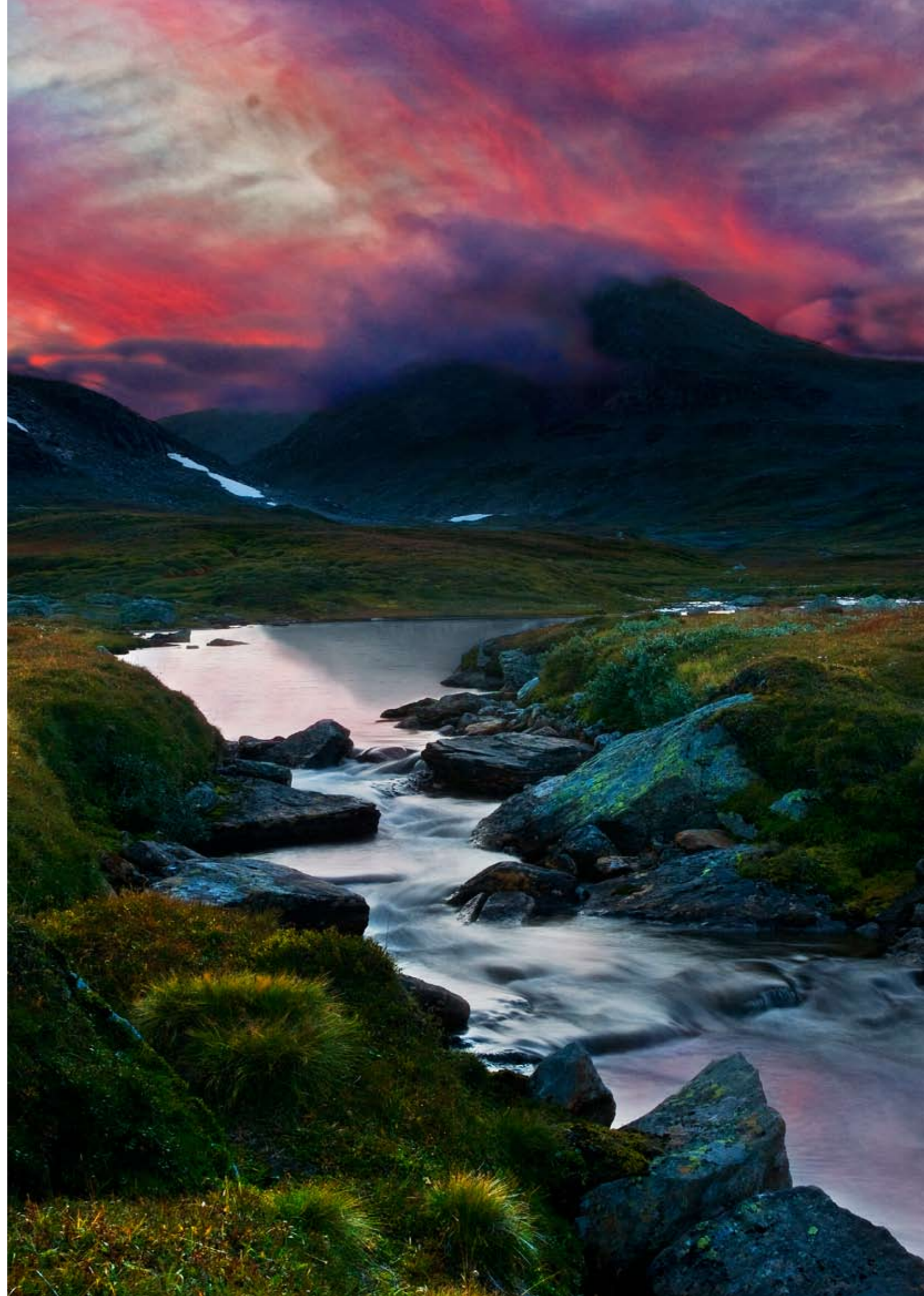
Høsten 2009 ga Lierne Nasjonalparksenter ut boka “Blå fjell og gygne drømmer”, om de nye Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker. Utgivelsen var tuftet på Trana og Johansens mangeårige bildefangst fra områdene, og salget tok kraftig av. Godt og vel 5000 bøker raste ut til alt vesentlig naturhungrige trøndere før jul, og arbeidet med oppfølgeren har alt startet. Nå med ei praktbok rettet mot barn og unge.

“Det er de unge som skal forvalte naturarven videre. Og i årene som kommer vil bildet bli en stadig viktigere kanal til bevisstgjøring om disse verdiene,” formidler både Steinar Johansen og Kjartan Trana.

Steinar Johansen har gjennom mer enn 30 bøker dokumentert sitt mesterskap innen særlig landskapsfoto. Mens Kjartan Trana gradvis har arbeidet seg opp til en posisjon blant Norges desidert dyktigste dyre- og fuglefotografer. Trana publiserer løpende sine blinkskudd på bloggen www.kjartantrana.blogspot.no, og sammen har fotokollegerne etablert nettstedet www.focusnorway.no. Begge betrakter naturen i Nord-Trøndelag fylke som et Norge i miniatyr.

“**MEN SELVE INDREFILETEN** i denne naturrikdommen finner vi i Indre Namdal. Regionen er som et El Dorado for fotografer og friluftsfolk”, mener Kjartan Trana.

“I andre deler av Norden, hvor de naturgitte opplevelsesverdiene er langt kjedeligere enn hos oss, har man på en helt annen måte klart å omsette naturopplevelser i miljøvennlige kroner og øre. Eksempelvis sitter det både i inn- og utland et stort antall amatør- og profesjonelle fotografer som er villig til å betale godt for tilrettelagte “shots”. Med økende fritid blant folk flest er dette et marked som bare vil øke og øke. Og slik blir det eksempelvis interessant å se hva kursing av rovdrygguider kan bidra til over litt tid,” avslutter naturfotograf Kjartan Trana.

Røyrvik

- porten til Børgefjell

FOTO: AINA BYE

VI FINNER MANGE NATURPERLER i Norges land, men Røyrvik og nasjonalfjellene i Børgefjell byr på unike kvaliteter. Børgefjell Nasjonalpark ble opprettet i 1963 og er den nest eldste nasjonalparken i Norge. Den kritisk truede fjellrevens plass i Børgefjell er beskrevet tidligere i dette magasinet, og naturverdiene speiles ytterligere av at snøugla er en hekkende sjeldenhet.

I RØYRVIK OG BØRGEFJELL kan du oppleve sportsfiskerens drøm. Du kan ferdes i dage- og ukevis i pur villmark. Her opplever du hele fjell-Norge – fra dype daler til mektige fjell med eventyrlige, lokkende fjellvann og sildrende bekker. Du finner informasjon om tilbudene i Røyrvik på nettstedet

www.visitborgefjell.com

DESTINASJON DÆRGA

Den sørsamiske temaparken Destinasjon Dærga – se illustrasjon side 5 – er Røyrviks prosjekt i “Naturarven som verdiskaper” i Nord-Trøndelag. Kulturminner, språk, historie, klesdrakt, håndverks- og næringstradisjoner er grunnlaget for sørsamisk nærings- og kulturutøvelse, og for sørsamene som etnisk gruppe. Østre Namdal reinbeitedistrikt arbeider med å realisere Destinasjon Dærga i samarbeid med Joma Næringspark as. Destinasjon Dærga vil bl.a. romme mindre tradisjonsbygg, aktiviteter, opplevelser, overnatting i spesielle hytter og ei storgamme med serverings- og møtelokaler. Destinasjon Dærga åpner sommeren 2011 og er lokalisert til gården Bjørkmoen, ca. 4 km nord-øst for Røyrvik sentrum.

WILKS DESIGN

Wilks Design fra Snåsa er den andre sørsamiske gruppen knyttet til “Naturarven som verdiskaper” i Nord-Trøndelag. Bak Wilks design – www.wilksdesign.no – står tre søstre fra Skæhkeren Sijte (Skjækerfjell reinbeitedistrikt).

SØSTRENE WILKS kombinerer reindrift med tradisjonsbasert, sørsamisk design og håndverk (duedtie). En del av produktene er også i helt nytt design. Kjærligheten til reinen er deres inspirasjonskilde, og de er spesielt kjent for sin eksklusive kolleksjon av klær.

Innenfor prosjektet “Naturarven som verdiskaper” samarbeider Wilks med reindriftskollega Bernt Arvid Jåma og selskapet **Rein og godt**. Sammen tilbyr de sørsamisk mat som en del av formidlings- og opplevelsesproduktet.

Mikkelita Fjellrev spør:

Vi fjellrever liker ikke rødreiver. Vet du hvorfor?
(Se svaret på www.rebellahex.no)

Å leve med rovdyr

FOTO: KJARTAN TRANA

LIERNE NASJONALPARKSENTER HAR FÅTT et ansvar for å informere om naturverdiene i Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne Nasjonalpark. Senteret skal også fremme friluftsliv og bidra til å utvikle reiselivet på naturens premisser. Lierne Nasjonalparksenter arbeider spesielt med å nå ut til barn og unge.

En viktig oppgave er å gi kunnskap om trygg ferdsel i områder med rovdyr. Her er noen enkle regler for å unngå konfrontasjon med bjørn.

1. OVERRASK IKKE BJØRNEREN på nært hold. Dette er viktigste regel! Er du i tvil, så snakk og lag lyd slik at bjørnen kan oppdage at du er i nærheten. Lag gjerne ekstra lyd i tett vegetasjon eller ved brusende bekker og elver.

2. OM DU BEVEGER DEG med vindretningen vil bjørnen oppdage deg tidlig. Ny forskning viser

at bjørner trekker seg unna, eller gjemmer seg, når de oppdager mennesker på 300-500 meters avstand.

3. LÆR DEG SPORENE etter bjørn. Ser du fotspor, ekskrementer, rivemerker på trestammer og oppgravde maurtuer kan det være bjørn i nærheten. Lag da litt ekstra lyd.

4. TA ALLTID VARE PÅ matrester og søppel! Bjørner har god luktesans og leter alltid etter mat. Hold områdene rundt teltplasser og hytter ekstremt ryddig! Det er lett å skape "søppelbjørner", som har mistet sin naturlige skyhet for folk.

5. GÅ ROLIG UNNA, dersom du oppdager en bjørn på avstand. Provoser ikke ved å gå nærmere.

Vi tar vare på naturarven

Namsskogan Kommune

Røyrvik Kommune

Lierne kommune

Snåsa kommune

Verdal kommune

Idé, tekst og prosjektledelse: Tormod Aune, Redaktør: Bente Estil, Hovedprosjektleder: Aino Holst Oksdøl, Fylkesmannen i NT. Magasinet er utgitt av Lierne Nasjonalparksenter i samarbeid med Namsskogan Familiepark og Visit Børgefjell.

LIERNE
Nasjonalparksenter

NAMSSKOGAN
FAMILIEPARK

INNOVASJON
NORGE

FYLKESTINGET
i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen
i Nord-Trøndelag